

Розділ 1

Мелорі стоїть на кухні, думає. Долоні вогкі. Тремтить. Нервово постукує носком по битій кахельній підлозі. Година рання; сонце, певно, лише-но виймається з-за обрїю. Вона спостерігає, як його слабке світло перетворює важкі завіси на вікнах на каламутніший відтінок чорного, і думає:

«Це був туман».

Діти сплять у коридорі під дротяною сіткою, завішеною чорною тканиною. Можливо, вони чули її кілька митей тому, коли стояла на колінах у дворі. Хай який від неї був звук, він напевне пішов мікрофонами до підсилювачів край їхніх ліжок.

Вона дивиться на долоні та в промінні свічки виявляє ледь помітний лиск. Так, вогкі. З них ще не зійшла ранкова роса.

Зараз, на кухні, Мелорі глибоко вдихає, перш ніж загасити свічку. Роззирається кімнаткою: саме іржаве начиння та тріснуті тарілки. Картонна коробка за помийне відро. Стільці, деякі зв'язані разом шворкою. Стіни вимазані. Бруд від дитячих ступень і долонь. Але є і старіші плями. Низ коридорних стін зблякнув, глибоко пурпуровий колір, згодом він вицвів до брунатного. Це від крові. Килим у вітальні також зблякнув, хай як сильно Мелорі його скребе. У будинку немає хімії, що допомогла б це вичистити. Колись давно Мелорі набирала у відра води з криниці та піджаком відмивала плями по всьому будинку. Але вони

ніяк не сходили. Навіть ті, що виявилися менш стійкими, залишилися; може, й обрисами від своєї початкової величини, але однаково страшенно помітними. Коробка свічок прикриває цятку в передпокої. Диван у вітальні стоїть під чудернацьким кутом, підсунутий так, щоб заслонити дві плями, які скидаються Мелорі на вовчі голови. На другому поверсі, під сходами на горище, купа затхлих пальт ховає багрянні подряпини, що глибоко вриваються в підмурівок. За три метри — найчорніша пляма в будинку. Мелорі не користується дальнім крилом другого поверху, бо не може змусити себе пройти по ній.

Колись це був чудовий будинок у гарному передмісті Детройта, готовий прийняти родину та безпечний. Лише пів десяти років тому ріелтор гордо проводив би його огляд. Але цього ранку вікна затулені картонками й деревом. Немає проточної води. На кухонній стільниці стоїть велике дерев'яне відро. Пахне затхлістю. Діти не мають нормальних іграшок. Відламки дерев'яного стільця обточили за чоловічків. На них намалювали личка. Шафи пусті. На стінах немає картин. Дроти тягнуться з-під дверей чорного ходу до спалень на першому поверсі, де підсилювачі попереджають Мелорі й дітей про будь-які звуки, що лунають знадвору. Так вони трое і живуть. Надовго надвір не виходять. А коли виходять, то із зав'язаними очима.

Діти ніколи не бачили світу поза їхнім домом. Навіть у вікна. І Мелорі не визирала понад чотири роки.

Чотири роки.

Вона не мусить вирішувати сьогодні. У Мічигані жовтень. Холодно. Подорож річкою в тридцять два кілометри буде суворою для дітей. Може, вони ще замалі для цього. Що, як один із них впаде у воду? Що Мелорі робитиме тоді, наосліп?

«Нещасний випадок, — думає вона. — Який жах. Докласти стільки зусиль, так старатися вижити. І померти через нещасний випадок».

Мелорі дивиться на завіси. Починає плакати. Хоче на когось закричати. Хоче благати когось, хто послухає. «Це несправедливо, — сказала б вона. — Це жорстоко».

Озирається через плече до входу на кухню й коридору, який веде до дитячої спальні. За голою дверною коробкою міцно сплять діти, накриті чорною тканиною, сховані від світла й зору. Не ворухнуться. Жодним знаком не показують, що прокинулися. І все ж вони можуть до неї дослухатися. Іноді через увесь її примус слухати, через значущість їхніх вух, на якій вона так наголошувала, Мелорі гадає, що діти чують її думки.

Можна було б почекати сонячнішого неба, тепла, поділити більше уваги човну. Можна було б поставити дітей до відома, послухати, що вони мали сказати. Їхні пропозиції могли б виявитися слухними. Їм лише по чотири роки, але обоє навчені слухати. Здатні допомогти спрямувати човен, керований наосліп. Мелорі не змогла б здійснити цю подорож без них. Їй потрібні їхні вуха. Чи допомогла б і порада? Чи зможуть чотирирічні діти сказати, коли краще залишити цей будинок назавжди?

Падаючи на кухонний стілець, Мелорі старається стримати сльози. Її босий палець і далі постукує по збляклому лінолеуму. Вона помалу здійсмає погляд на сходи до льоху. Там Мелорі колись розмовляла із чоловіком на ім'я Том про чоловіка на ім'я Дон. Переводить погляд на раковину, куди Дон колись приносив повні води відра, тремтячи від того, що вийшов назовні. Нахилиючись уперед, бачить передпокій, де Шеріл раніше готувала птахам їжу. А між нею і вхідними дверми — вітальня, тиха й темна, де забагато спогадів і людей, щоби все переварити.

«Чотири роки», — думає вона, і хоче пробити кулаком стіну.

Мелорі знає, що чотири роки легко можуть перетворитися на вісім. Вісім швидко стануть дванадцятьма. А тоді

діти подорослішають. Стануть дорослими, які ніколи не бачили неба. Ніколи не виглядали у вікно. Що дванадцять років життя, ніби в телят, зроблять із їхнім глуздом? Мелорі запитує себе, чи настане мить, коли хмари на небі стануть несправжніми, а єдине місце, у якому вони колись почуватимуться, як удома, — це за чорною тканиною пов'язок на очах?

Мелорі через силу ковтає та уявляє, як це — ростити дітей самій, доки не стануть підлітками.

Вона взагалі на таке здатна? Чи зможе захищати їх ще десять років? Чи зможе оберігати вдосталь, щоб потім вони оберігали її? І заради чого? Заради якого життя Мелорі їх захищає?

«Ти погана мати», — думає вона.

Бо не знайшла способу донести до дітей, наскільки безмежне небо. Бо не знайшла способу дати їм вільно бігати у дворі, на вулиці, у районі порожніх будівель і припаркованого брухту. Чи поглянути лиш раз на космос, коли небо чорніше і раптом так прекрасно цяткується зорями.

Ти рятуй їхнє життя заради життя, яке не варто прожити.

Розпливчато, крізь сльози, Мелорі бачить, як завіса ще трохи каламутніє. Якщо там туман, то триматиметься недовго. І якщо він їй допоможе, якщо приховає її з дітьми, поки вони прямуватимуть до річки, до човна, вона мусить розбудити їх просто зараз.

Ляскає долонею по кухонному столу і витирає сльози.

Вставши й вийшовши з кухні, йде коридором і заходить у дитячу спальню.

— Хлопчику! — волає Мелорі. — Дівчинко! Прокидайтесь.

У спальні темно. Єдине вікно завішене такою кількістю ковдр, що навіть у zenіті сонячне світло не просочується всередину. Два матраци, по одному з кожного боку

кімнати. Над дітьми чорні накривки. Колись дротяна сітка, на якій висить тканина, обгороджувала садок біля криниці на задньому дворі будинку. Але останні чотири роки вона слугувала бронею, яка заступала дітей не перед тим, що побачило б їх, а перед тим, що побачили б вони. Під сіткою вчувається рух, тож Мелорі опускається на коліна, щоб відчепити дріт, прикріплений до цвяхів у дерев'яній підлозі. А поки дістає з кишені пов'язки, у неї вже вглядається двоє заспаних, здивованих дитячих облич.

— Мамо?

— Прокидайтесь. Негайно. Мамі потрібно, щоб ви поквапились.

Діти реагують швидко. Не скиглять, не скаржаться.

— Куди ми йдемо? — запитує Дівчинка.

Мелорі простягає їй пов'язку й мовить:

— Надягай. Ми йдемо на річку.

Обоє беруть свої пов'язки й міцно зав'язують чорну тканину поверх очей. Ці рухи їм звичні. Експерти, якщо в чотири роки вони можуть бути в чомусь експертами. Через це серце Мелорі розривається. Вони лише-но діти, їм має бути цікаво. Мають питати, чому сьогодні йдуть на річку — на річку, де ніколи не були досі.

Але натомість діти просто роблять, як велено.

Поки що Мелорі не надягає своєї пов'язки. Спочатку вона збере дітей.

— Бери свою головоломку, — говорить Дівчинці. — І обоє беріть пледи.

Її піднесення не передати словами. Воно більше скидається на істерію. Переходячи з однієї кімнати до іншої, Мелорі перевіряє, чи нічого не забула — якихось дрібниць, що стануть їм у пригоді. Аж ось їй здається, що вона взагалі не готова. Почувається незахищеною, ніби будинок і земля під ним просто зчезнули, виставивши її напоказ усьому зовнішньому світу. Втім, охоплена манією миті, Мелорі

міцно тримається за ідею пов'язки. Хай які укладе зряд-
дя, хай яку побутову річ використає як зброю, вона знає, що
пов'язки — їхній найсильніший захист.

— Беріть із собою пледи! — нагадує, почувши, як два
тільця збираються.

Тоді заходить у їхню кімнату, щоб допомогти. Хлопчик,
малий на свій вік, але дужий і витривалий, чим пишається
Мелорі, обирає між двома сорочками, обидві з яких йому
завеликі. Колись вони належали одному дорослому, якого
вже давно нема. Мелорі обирає за нього й спостерігає, як
темне волосся зникає під тканиною і показується знов у ви-
різі для голови. Попри тривогу, вона усвідомлює, що остан-
нім часом Хлопчик підріс.

Дівчинка, середнього зросту на свій вік, намагається на-
тягнути кризь голову сукню — ту, яку вони з Мелорі поши-
ли зі старого простирадла.

— Дівчинко, повітря прохолодне. Сукня не годиться.

Дівчинка супить брови; її біляве волосся ще заплута-
не від сну.

— Мамо, я одягну і штани також. І ми маємо пледи.

Мелорі спалахує гнівом. Не треба з нею сперечатися. Не
сьогодні. Хай навіть Дівчинка має рацію.

— Сьогодні жодних суконь.

Зовнішній світ, порожні торгові центри й ресторани,
тисячі покинутих засобів пересування, забуті продукти на
згаслих полицях крамниць — усе це вкупі напірає на бу-
динок. Усе шепоче про те, що на них очікує.

Мелорі бере куртку із шафи в невеличкій спальні трохи
далі коридором від дитячої. Тоді виходить із кімнати, зна-
ючи, що востаннє.

— Мамо, — окликає Дівчинка, зустрічаючи її в коридо-
рі. — Нам брати велосипедні гудки?

Мелорі глибоко вдихає і відкашує:

— Ні. Ми всі будемо разом. Усю подорож.

Коли Дівчинка повертається до спальні, Мелорі думає,
як жалюгідно, що велосипедні гудки є найбільшою розва-
гою її дітей. Вони роками ними гралися. Усе своє життя гу-
діли з вітальні. Раніше ці гучні звуки шарпали Мелорі не-
рви. Але вона ніколи не забирала гудків. Ніколи не ховала.
Навіть у муках раннього, тривожного материнства Мело-
рі усвідомлювала, що в цьому світі будь-що, що змушувало
дітей хихотіти, було добре.

Навіть коли вони лякали ними Віктора.

Ох, як же Мелорі бракує цього собаки! У найперший
період самотнього піклування про дітей їй уявлялося, що
вони пливуть річкою разом із Віктором, бордер-колі, що
сидів би в човні поряд із нею. Віктор попередив би її, якби
поруч була тварина. Щось він та й відігнав би.

— Гаразд, — мовить її струнка постать у дверному про-
ході дитячої спальні. — Усе. Тепер ходімо.

Бувало, що спокійними днями або буремними вечо-
рами Мелорі говорила дітям, що цей день може настати.
Так, вона вже згадувала про річку. Про подорож. І завжди
слідкувала, аби не назвати її втечею, бо не винесла б, якби
діти вважали, що їхнє буденне життя було таким, від яко-
го потрібно тікати. Натомість попереджала, що одного
ранку розбудить їх, спішно наказавши збиратися поки-
нути дім назавжди. Мелорі знала, що діти можуть викри-
ти невпевненість у її голосі, так само як чули павука, що
ліз шибкою завішеного вікна. Роками в серванті лежав
невеликий мішечок із їжею, відкладений, доки не про-
строчувався, завжди замінюваний, поповнюваний новими
запасами на доказ, на свідчення того, що вона може розбу-
дити їх, як і говорила. «Бачиш, — думала Мелорі, знерво-
вано перевіряючи завіси, — їжа в серванті — також частина
плану».

І ось цей день настав. Саме цей ранок. Саме ця годи-
на. Туман.